

PM – integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA)

Detaljplan för
Våldö 6 m.fl i stadsdelen Farsta
Dnr 2022-O5568

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Vad är integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA)?	5
Process	6
<i>Analys</i>	6
<i>Effektmål</i>	6
<i>Projektmål</i>	6
<i>Projektspecifika åtaganden</i>	6
Planområdet	6
Analys	7
Målformulering	12
Effektmål och projektmål	12
Konsekvenser	14
Referenser	14

Sammanfattning

Stockholm stad har ett viktigt uppdrag om att arbeta med barnrättsperspektivet integrerat genom hela plan- och exploateringsprocessen. För denna detaljplan har en integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA) enligt stadens modell tagits fram. Genom att analysera nuläget, skapa effekt- och projektmål samt löpande utvärdera detaljplanens konsekvenser för barn, tillämpas ett integrerat barnrättsperspektiv genom hela planarbetet. Stockholm stad, i form av stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret, ska tillsammans med aktuella byggaktörer arbeta för att nå målen inom ramen för detaljplaneprojektet.

Sammanlagt har fyra effektmål med tillhörande projektmål identifierats för detaljplaneprojektet:

- **Effektmål 1: Barn har trygga och säkra skolvägar**
  - Projektmål 1: Möjliggöra en framtida utbyggnad av gång- och cykelväg längs Färnebogatan som kan kopplas samman med Vitsandsgatans gång- och cykelväg.
  - Projektmål 2: Säkerställa låga fordonshastigheter utanför förskolan, vid delområde A, genom hastighetsdämpade åtgärder i gatan.
  - Projektmål 3: Säkerställa parkeringslösningar som undviker backrörelser över gång- och cykelvägar.

- **Effektmål 2: Barn har möjlighet till lek och rörelse**
  - Projektmål 4: I plankarta säkerställa kvalitativa friytor för skolans utemiljöer som inte får bebyggas.

- **Effektmål 3: Utemiljön för skolan är utformad med goda sol- och skuggförhållanden samt varierade terräng- och vegetationsförhållanden.**
  - Projektmål 5: I plankarta säkerställa att värdefulla träd bevaras genom skyddsbestämmelser.

- **Effektmål 4: Utemiljöer för skola är utformad med god ljudkvalitet.**
  - Projektmål 6: Genom ny bebyggelses placering och utformning av gårdsytor, förbättra ekvivalenta ljudnivåer på skolgård för de delar som är avsedda för lek, rekreation samt pedagogisk verksamhet.

Bakgrund

Vad är integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA)?

Barnrättsperspektivet lyfts fram som en grundläggande aspekt för att nå en hållbar utveckling enligt FN:s globala hållbarhetsmål och FN:s barnkonvention. Alla barn¹ ska på lika villkor kunna nyttja och tillgodogöra sig i staden, oavsett ålder, kön, individuella förutsättningar, eller socioekonomisk, etisk och kulturell bakgrund. Enligt Barnkonventionen, som är svensk lag sedan januari 2020, ska barns bästa beaktas vid alla beslut som rör dem. Stadsmiljön ska stödja barns möjlighet till att säkert utforska staden, att ta sig till och från skolan, vänner, aktiviteter och mötesplatser samt att röra sig till fots och på cykel genom hela staden.

Barn utgör cirka tjugo procent av Stockholms stads befolkning. Genom att arbeta med barnrättsperspektivet i våra processer strävar vi mot en måluppfyllelse gällande FN:s globala hållbarhetsmål, barnkonventionen samt stadens mål om en öppen och demokratisk stad för alla stockholmare.

För att öka insynen och den ömsesidiga förståelsen av stadsbyggnadsprocessen ska varje stadsbyggnadsprojekt redovisa hur barnrättsperspektivet har beaktats och vilka avvägningar som har gjorts. Integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA) är ett processverktyg för att säkerställa att barnrättsperspektivet utreds, beaktas och implementeras kontinuerligt under stadsbyggnadsprocessen.

I stadens budget för åren 2025–2027 anges vikten av att tidigt i planeringsprocessen planera för kvalitativa skolgårdar med välfungerande friytor. I budget eftersträvas friliggande förskolor.

Ett urval av FN:s globala hållbarhetsmål (Agenda 2030) som direkt rör barns rättigheter och där stadsutveckling kan ha stor påverkan.

¹ Barn definieras som varje människa under 18 år.

Process

○ Analys

Den inledande analysen fokuserar på att identifiera lokala möjligheter, behov/efterfrågan och utmaningar för den aktuella platsen – utifrån ett barnrättsperspektiv. Analysen sker utifrån frågeställningar som riktar fokus mot vilka värden som kan förstärkas eller tillskapas inom planområdet och som stadsbyggnadsprocessen kan omhänderta.

○ Effektmål

Effektmål tas därefter fram som definierar vilka värden, utifrån ett barnrättsperspektiv, som ska uppnås utifrån vad analysen har identifierat ett behov/efterfrågan av gällande åtgärder i den fysiska miljön.

○ Projekt mål

Projekt målen preciserar vilka åtgärder som stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret samt byggaktörer ska vidta för att bidra till att effektmålen uppfylls.

○ Projektspecifika åtaganden

Projekt målen regleras i plankarta och avtal samt beskrivs i planbeskrivning och projektering för allmän plats. I de fall då projekt målen går att koppla till byggaktörens åtaganden ska dessa ingå i överenskommelse om exploatering.

Planområdet

Planområdet omfattar del av fastigheten Munsö 1 (delområde A), fastigheten Våldö 6 (delområde B) samt del av fastigheten Farsta 2:1 (delområde C) och ligger längs med Färnebogatan och Vitsandsgatan i stadsdelen Farsta, cirka 500 meter från Farsta centrum. I anslutning till planområdet finns Farstaängen med bland annat parklek, fotbollsplan och stora gräsytor.

Planområdet med berörda fastigheter sett från sydväst.

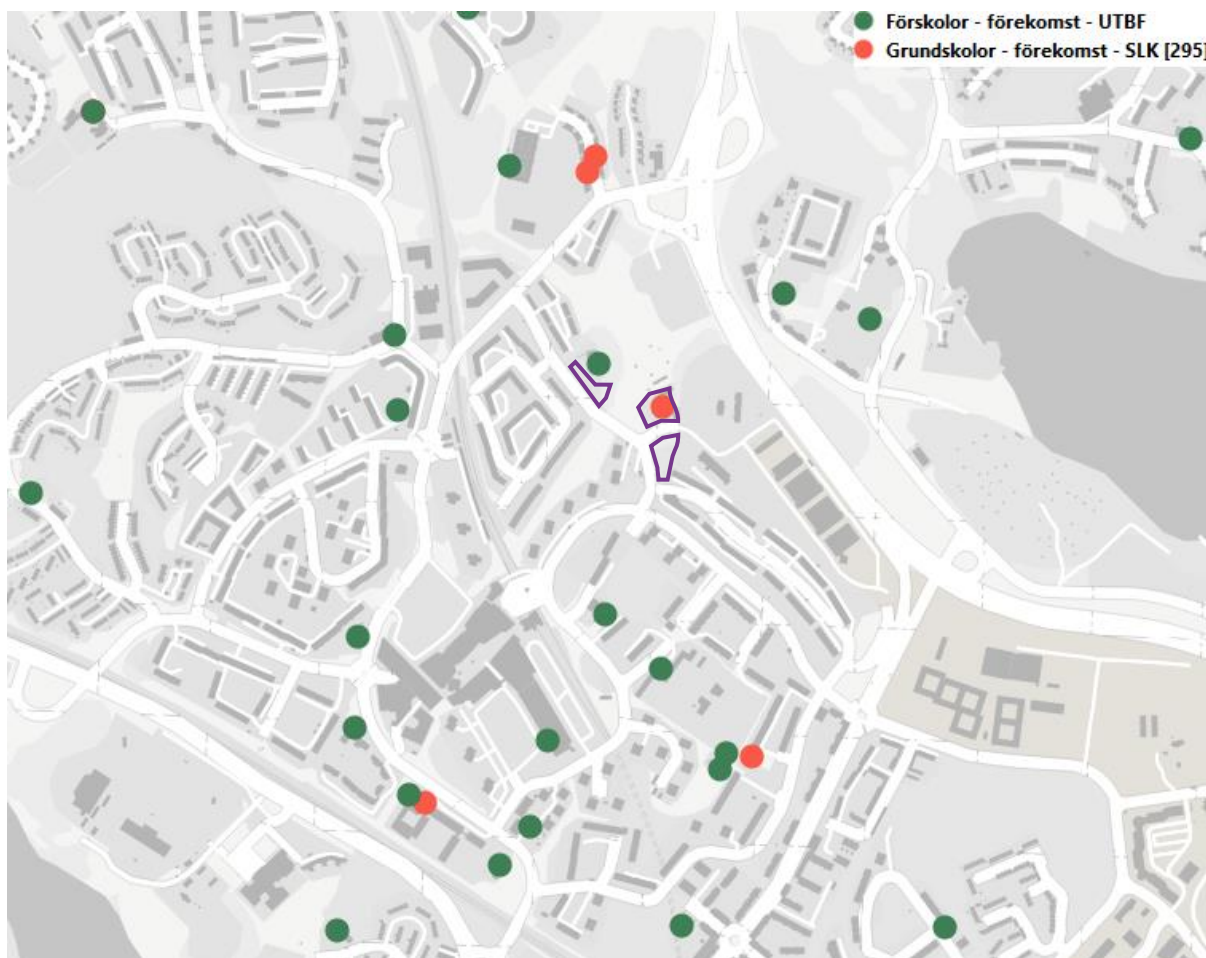
Analys

Lokala möjligheter, behov/efterfrågan och utmaningar för den aktuella platsen, utifrån ett barnrättsperspektiv, ska identifieras i en analys. Den inledande analysen utgör underlag för att bedöma behov utifrån i vilken omfattning barn som redan bor i området, som kommer att flytta dit samt som besöker området kan påverkas av projektet.

Hur ser tillgången till skola och förskola ut?

Tillgången till förskolor och skolor bedöms som mycket god, där båda funktionerna finns antingen inom eller i nära anslutning till planområdet. Gymnasieskola saknas i närområdet.

Stockholms stad har ett viktigt uppdrag i att skapa säkra och trygga skolvägar. I planen för detta ingår exempelvis åtgärder för att minska andelen biltrafik intill skolorna, sänka hastigheterna i skolornas närmiljö och ge barn förutsättningar att gå och cykla till skolan.

Förekomst av förskolor och grundskolor i Farsta (2024). Planområdets fastigheter markerade med lila linjering.

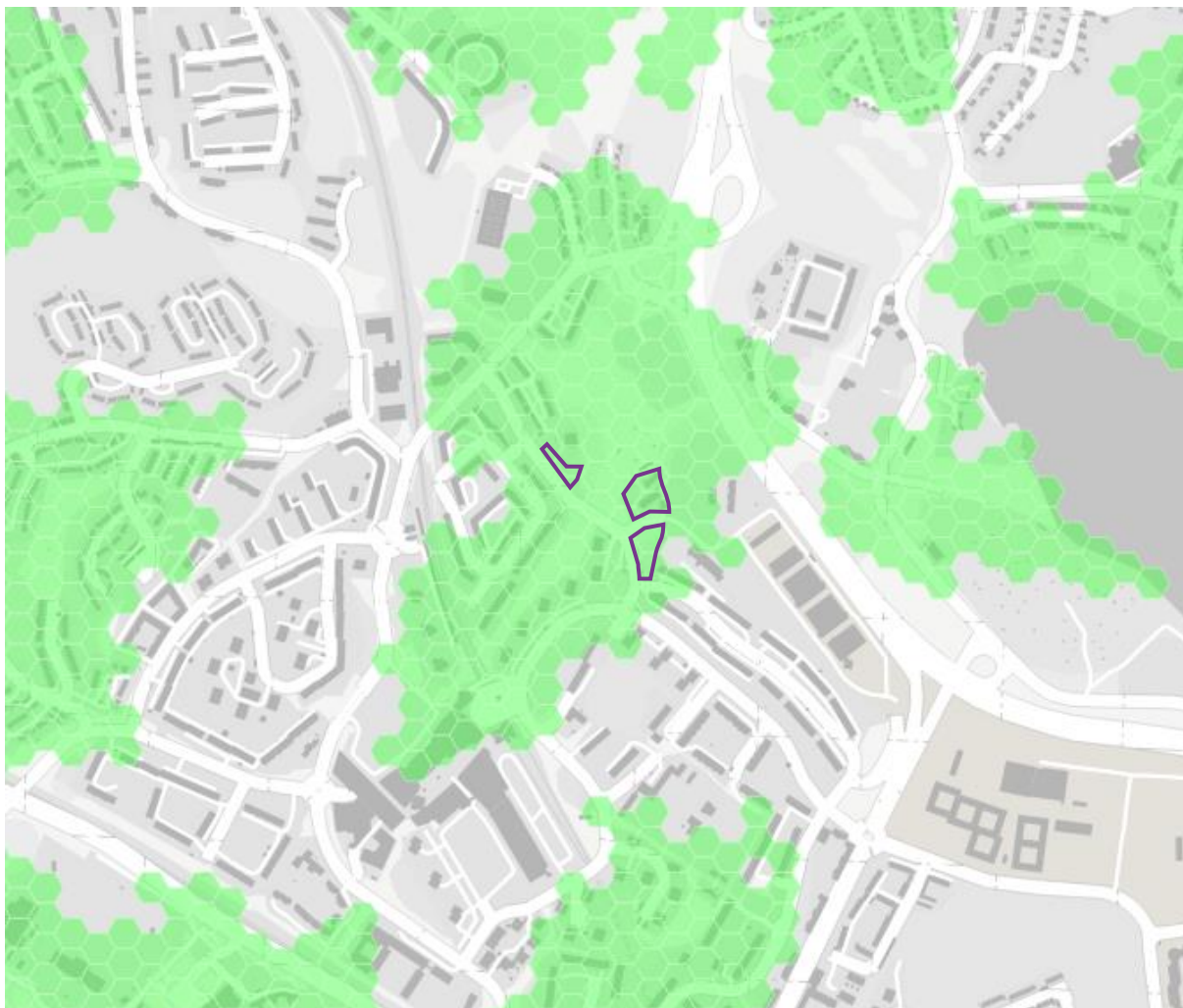
Hur ser tillgången till friyta och parker ut?

Friyteanalysen visar att planområdet har god närhet till offentlig friyta.

Intill planområdet finns stadsdelsparken Farstaängen innehållandes en mängd funktioner för barn i varierande åldrar. Till Farstaängen bedöms bland annat sociotoper i form av parklek, bollek, bollspel och naturlek/lekplats finnas.

Närheten till Farstaängen innebär att hela planområdet har mindre än 200 meter till närmaste park, vilket bedöms vara en hög parknärlighet för barn.

Gröna ytor innebär maximalt 200 meter till närmaste park. Planområdets fastigheter markerade med lila linjering.

Vilka barriärer, trafikerade gator, stora geografiska höjdskillnader finns för barn?

Då Farstaängen och dess parkstråk ligger i en dalgång innebär det att fastigheterna som omger parkrummet sluttar ned mot parken. Därmed råder stora höjdskillnader inom planområdet – vilket kan anses utgöra en tillgänglighetsproblematik för barn.

Färnebogatan är en förhållandevis trafiklugn gata med en högsta tillåten hastighet på 30 kilometer i timmen. Det är fortsatt viktigt att arbeta med trafiklösningar i gatan för att säkerställa en ökad trafiksäkerhet vid förskole- och skolmiljöerna.

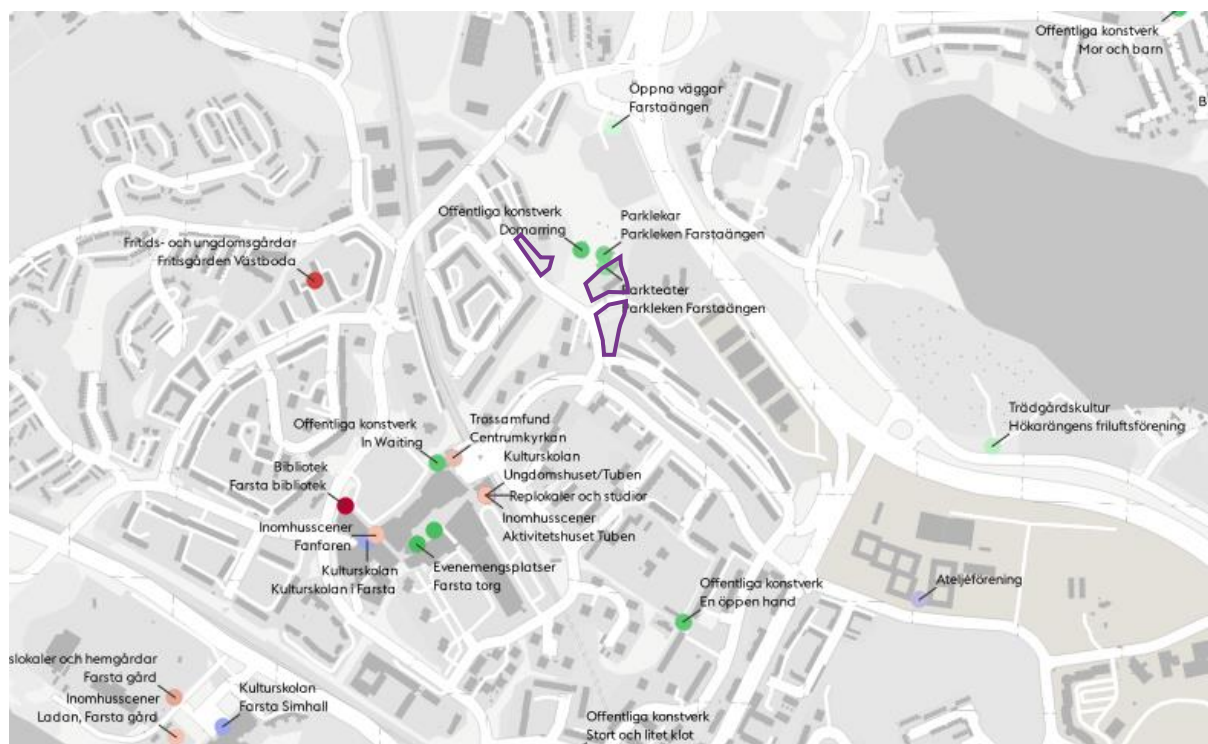
Hur ser tillgängligheten ut för barn avseende möjligheter till gång-, cykel- och kollektivtrafik?

Planområdet har god närhet till kollektivtrafik med buss som trafikerar längs Färnebogatan. Inom cirka 500 meter nås Farsta C med möjlighet till tunnelbana.

Från Farsta centrum går det att, via parkstråket Dälden, ta sig till Farstaängen skyddat från övrig biltrafik. Längs Färnebogatan finns både trottoarer och övergångsställen men separat cykelbana saknas förutom på den norra sidan av Vitsandsgatan.

Hur ser kulturutbudet för barn ut i området?

I Stockholm ska varje barn, oavsett förutsättningar och uppväxtvillkor, kunna ta del av stadens föreningsliv och få möjlighet till att utöva kultur- och fritidsaktiviteter. Utöver förskolor och grundskolor, som samtliga har i uppdrag att utveckla barns eget kulturskapande, finns flera fritidskulturaktiviteter för barn i området. I Farstaängen finns en parkteater som på somrarna bjuder på bland annat konserter, cirkus, dans och teater på en utomhusscen. I övrigt finns både kulturskola samt fritids- och ungdomsgård i Farsta centrum.

Kulturlivets platser i Farsta innehåller ett stort utbud riktat mot barn.

Hur ser bostadsutbudet ut i området? Finns det socioekonomiska skillnader?

En kraftfull utbyggnad av bostäder har skett i Farsta sedan år 2000, och befolkningen har sedan dess ökat med 44 procent. Bostadsutbudet i närheten av planområdet är varierat med både radhus och flerbostadshus. Hälften av bostäderna i stadsdelen är hyresrätter och 7 procent är småhus. Ett högt bostadsbyggande i en stadsdel kan påverka levnadsvillkoren i hög utsträckning. Mellan åren 2015 och 2022 har trångboddheten i Farsta minskat.

Barnfamiljernas ekonomiska situation utgör en grundläggande förutsättning för vilka uppväxtvillkor barnen har. Ekonomiskt utsatta barnfamiljer i Farsta har mellan åren 2015 och 2021 minskat från 17,5 procent till 15,9 procent. Andelen barnhushåll med bistånd av totalt antal barnhushåll i Farsta har mellan åren 2014 och 2022 sjunkit från 5 till 2 procent. Andelen i Farsta med grundskola som högsta utbildningsnivå har minskat från 26 procent år 2000 till 13 procent år 2022.

Målformulering

Effektmål och projektmål

Effektmål preciserar vilka värden utifrån ett barnrättsperspektiv som ska uppnås utifrån vad analysen har identifierat ett behov av.

Projektmål preciserar vilka åtgärder som staden respektive byggaktörer ska vidta för att bidra till att effektmålen uppfylls. Åtgärderna säkerställs antingen i form av reglering i plankarta eller genom avtal mot byggaktör.

Effektmål (vad)	Projekt mål (hur)
<ul style="list-style-type: none"> - Barn har trygga och säkra skolvägar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Möjliggöra en framtida utbyggnad av gång- och cykelväg längs Färnebogatan som kan kopplas samman med Vitsandsgatans gång- och cykelväg. <p data-bbox="820 488 1209 633">Ansvarig för uppföljning: exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret</p> <ul style="list-style-type: none"> - Säkerställa låga fordons hastigheter utanför förskolan vid delområde A genom hastighetsdämpande åtgärder i gatan. <p data-bbox="820 846 1374 969">Ansvarig för uppföljning: exploateringskontoret, trafikkontoret</p> <ul style="list-style-type: none"> - Säkerställa parkeringslösningar som undviker backrörelser över gång- och cykelbanor längs Färnebogatan och Vitsandsgatan. <p data-bbox="820 1171 1374 1317">Ansvarig för uppföljning: exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, byggaktörer</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Barn har möjlighet till lek och rörelse. 	<ul style="list-style-type: none"> - I plankarta säkerställa kvalitativa friytor för skolans utemiljöer som inte får bebyggas. <p data-bbox="820 1473 1209 1597">Ansvarig för uppföljning: stadsbyggnadskontoret</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Utemiljöer för skola och förskola är utformade med goda sol- och skuggförhållanden samt varierande terräng- och vegetationsförhållanden. 	<ul style="list-style-type: none"> - I plankarta säkerställa att värdefulla träd bevaras genom skyddsbestämmelser. <p data-bbox="820 1765 1214 1865">Ansvarig för uppföljning: stadsbyggnadskontoret</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Utemiljöer för skola och förskola är utformade med god ljudkvalitet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Genom ny bebyggelses placering och utformning av gårdsytor, förbättra ekvivalenta ljudnivåer på skolgård för de delar som är avsedda för lek,

rekreation samt pedagogisk verksamhet.

Ansvareg för uppföljning:
stadsbyggnadskontoret, byggaktörer

Konsekvenser

En konsekvens av planförslaget blir att befintlig förskola i kvarteret Munsö får minskad gårdsmiljö, då det nya bostadshuset i delområde A uppförs inom delar av befintlig förskolegård. Kvarvarande gårdsmiljö utgör cirka 1 939 kvadratmeter, vilket ger en friyta på cirka 21 kvadratmeter per barn². Den friyta som försvinner är sådan mark som är längst ifrån förskolebyggnaden. Då den mark som tas i anspråk dessutom sluttar kraftigt ned mot Färnebogatan bedöms den inte vara särskilt tillgänglig för att nyttjas av förskoleverksamheten.

Projektmalet om en framtida utbyggnad av gång- och cykelväg längs Färnebogatan bedöms förbättra barns rörelse i området samt ökad trygghet till och från skola och förskola. Åtgärder i gatan som bidrar till låga trafikhastigheter och minskar risken för olyckor bedöms också bidra till en ökad trygghet.

Att säkerställa kvalitativa friytor, liksom att skapa en god ljudmiljö vid barnens förskole- och skolegård med goda sol- och skuggförhållanden, bedöms förstärka värdena för barnens möjligheter till lek, välmående och pedagogiskt lärande. Att skolverksamheten i första hand kan nyttja sina utemiljöer, bedöms även bidra till ett minskat slitage av Farstaängens funktioner.

Sammantaget bedöms detaljplanens genomförande förbättra barns möjligheter till hälsa och utveckling, lek och rörelse samt tillgång till staden.

Referenser

Kulturförvaltningen (2009) *Kultur i ögonhöjd: För, med och av barn och unga*.

Stadsbyggnadskontoret och Exploateringskontoret (2023) *Guide till att integrera barnrättsperspektivet i plan- och exploateringsprocessen*.

Stadsledningskontoret (2024) *Återblick på Skillnadernas Stockholm*.

Stockholms stad (2024) *Budget 2025 – 2027*.

² Baserat på dagens kapacitet om cirka 90 barn.